

Sierocka, Krystyna

"Biuletyn Polonistyczny"

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 27/4, 105-107

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRYSTYNA SIEROCKA (Warszawa)

„BIULETYN POLONISTYCZNY”

„Biuletyn Polonistyczny”, kwartalnik informacyjny wydawany przez Instytut Badań Literackich PAN, ukazuje się od trzydziestu lat. W okresie tym czytelnicy otrzymali przeszło 100 zeszytów pisma, w których odnotowano najważniejsze wydarzenia z życia środowiska polonistycznego, tworząc w ten sposób swoistą kronikę dyscypliny.

Pomysł założenia tego typu periodyku zrodził się wiosną 1957 r. na ogólnopolskiej naradzie polonistycznej. Padaly wówczas głosy o potrzebie zorganizowanego i stałego przepływu bieżących informacji o planach, zamierzeniach, inicjatywach podejmowanych przez poszczególne ośrodki polonistyczne w kraju. Miało to m.in. zapobiegać dublowaniu się tematów prac podejmowanych przez poszczególne środowiska. Chodziło również o utrwalenie takich przedsięwzięć naukowych, jak sesje, sympozja, zebrania naukowe itp.

Przedstawiony i przedyskutowany projekt przedłożono dyrekcji Instytutu Badań Literackich PAN. Po akceptacji planu przez Radę Naukową IBL przystąpiono do realizacji wydawnictwa. Redaktorem nowo powstałego pisma o nazwie „Biuletyn Polonistyczny”, którego pierwszy zeszyt ukazał się w marcu 1958 r., został prof. Henryk Wolpe (pełnił tę funkcję do śmierci w 1966 r.). W latach następnych pismem kierowało kolegium z redaktorem naczelnym Krystyną Sierocką. W chwili obecnej w skład redakcji wchodzi: dr Krystyna Sierocka, dr Cecylia Gajkowska, doc. dr hab. Stanisław Makowski.

Początkowo nie brakowało sceptyków. Nie wierzono w mobilność środowiska w dostarczaniu na czas informacji, nie wierzono także w „charytatywną” działalność autorów — pismo nie miało własnego funduszu, zaś materiały drukowano bez honorariów, rozsyłając je, również bezpłatnie, do placówek naukowych w kraju i za granicą. Ukazywało się nieregularnie (mn. w. trzy razy do roku), co podważało jego status informatora. W okresie tym publikowano wszystko, co zostało nadesłane, ale i tak objętość poszczególnych zeszytów nie przekraczała 3—4 arkuszy. Niejasna była również merytoryczna koncepcja wydawnictwa, powstawały pytania: informacja, ale jaka? czego dotycząca? w jakiej formie przekazywana? jak szybko docierająca? itp. Przeszkody powoli przewyciężano, sceptycyzm prysł, coraz wyraźniejsza stawała się przydatność periodyku.

W miarę upływu lat zwiększała się objętość „Biuletynu” (każdy zeszyt liczył i liczy obecnie 10 arkuszy), nakład (od wyjściowych 300 egz. po 2500 obecnie), w toku działania wykrystalizował się ostatecznie jego kształt, obowiązujący do dzisiaj. Pismo zaczęło ukazywać się regularnie, uzyskując w 1972 r. status kwartalnika. Zadbano również o szatę graficzną. Od 1974 r. kwartalnik przestano wydawać „chałupniczym sposobem”; począwszy od z. 51 znalazł się wśród wydawnictw Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, który od tej pory przejął odpowiedzialność za jego wygląd graficzny, terminowość ukazywania się oraz wszelkie zobowiązania finansowe.

W 1959 r. prócz informacji o sytuacji w polonistyce krajowej w nowo utworzonym dziale „Polonistyka za granicą” zaczęto zamieszczać informacje o polonistyce poza granicami kraju. Materiały przygotowywano początkowo w ścisłej współpracy z ówczesnym Biurem Międzynarodowych Kursów Sławistycznych przy Uniwersytecie Warszawskim, obecnie Studium Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców Uniwersytetu Warszawskiego „Polonicum”. Z czasem dział ten rozbudowano, uzyskując od stałych korespondentów zagranicznych bieżącą informację polonistyczną.

W 1963 r. zainicjowano, w związku z odbywającym się co pięć lat Międzynarodowym Kongresem Sławistów, wydawanie zeszytów specjalnych, w których prezentowano w oparciu o materiały *Polskiej bibliografii literackiej* dorobek polskiego literaturoznawstwa i językoznawstwa. W 1973 r. inicjatywę tę przejęło Państwowe Wydawnictwo Naukowe, w podobny sposób prezentując również dorobek i innych dyscyplin humanistycznych.

W 1970 r. rozpoczęto druk „Not informacyjnych”, ukazujących się w formacie znormalizowanych kart bibliograficznych, przynoszących krótkie omówienia bieżących wydawnictw książkowych oraz artykułów z wybranych pism z zakresu historii i teorii literatury oraz folklorystyki. Jak świadczy m.in. przeprowadzona na ten temat ankieta, „Noty” cieszą się dużym zainteresowaniem czytelników. W tymże 1970 r. redakcja przeprowadziła ankietę czytelniczą na temat kształtu i zawartości pisma, zaś w 1971 r. dyskusję na ten temat z udziałem przedstawicieli uniwersyteckich instytutów filologii polskiej, katedr wyższych szkół pedagogicznych i wyższych szkół nauczycielskich. W wyniku tych działań „Biuletyn” przekształcił się częściowo z dotychczasowego pisma-kroniki w informator naukowy, którego każdy zeszyt gromadzi jednorodne informacje zebrane w okresie jednego roku kalendarzowego. Swoistym novum (przyjętym z dużą aprobatą czytelniczą), i to nie tylko w ramach nauki o literaturze, stały się zeszyty informujące o pracach znajdujących się w trakcie opracowania autorskiego bądź oddanych do druku, czy też aktualnie drukowanych. Materiałów do tych zeszytów dostarczają specjalnie przygotowane przez redakcję ankiety, rozsyłane corocznie w liczbie ok. 1000 do wszystkich polonistów zatrudnionych w szkołach wyższych, a także do badaczy indywidualnych.

Patrząc z perspektywy trzydziestu lat ukazywania się „Biuletynu”, trzeba stwierdzić, iż wprawdzie pokonał on niełatwą drogę, dobił jednak do celu, jakim było znalezienie własnego, odrębnego miejsca wśród pism polonistycznych. W momencie kiedy powstawał, nie istniały tego typu precedensy wydawnicze, nie można więc było sięgać do wypróbowanych wzorów, opierać się na czyichś doświadczeniach. Kształt pisma wytwarzał się i utrzymywał w toku jego realizacji, potrzeby środowiska wprowadzały korekty i zmiany. „Biuletyn” ukazywał się, był kupowany, prenumerowany, bo był potrzebny, bo pomagał — poprzez zawartą w nim informację — w precyzyjniejszym i sprawniejszym organizowaniu życia naukowego polonistyki, bo informował, co dzieje się u sąsiada, w konkretnym ośrodku. Poprzez „Noty” zaś dostarczał co kwartał wiadomości prawie o całym naukowym dorobku wydawniczym dyscypliny. Zakłóciła, lecz nie przerwała kontaktu z czytelnikami występująca w początkach lat osiemdziesiątych dezorganizacja w prenumeracie poprzez „Ruch”. „Biuletyn” wypadł wówczas — na skutek zwykłego niedopatrzania urzędniczego — z wykazu czasopism dopuszczonych do prenumeraty, a rozchodzi się on prawie całkowicie tą drogą. Liczne telefony i wizyty zniecierpliwionych czytelników dowiodły, jak pismo zakorzeniło się już w środowisku, jak jest czytane i potrzebne.

W chwili obecnej zespół wydawniczy kwartalnika znów znalazł się, jak przeszło piętnaście lat temu, na zakręcie. Znów zastanawiamy się, jak ulepszyć, jak zmie-

nić nasze pismo, jak dostosować je do ciągle rodzących się nowych potrzeb środowiska. Powstaje też pytanie, w jaki sposób skrócić czas przepływu informacji, który niestety w naszym przypadku nie skraca się z upływem lat, lecz wydłuża wskutek trudności techniczno-wydawniczych, na co jednak redakcja wpływu już nie ma...